

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

TEMMUZ 2025

**GDO'LU ÜRÜNLER VE
KAMUOYU FARKINDALIĞI**

İSTANBUL TİCARET BORSASI

ISTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

GDO'lu Ürünler ve Kamuoyu Farkındalığı

Açılış Konuşması

Ahmet Bülent Kaşap
İstanbul Ticaret Borsası
Meclis Başkanı

Moderatör

Celal Toprak
Güvenilir Ürün
Platformu Başkanı

Konuşmacılar

Fatih Kaya
Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve
Kontrol Genel Müdür Yardımcısı

Dr. Muhteşem Torun
Türkiye Tohumcular Birliği
Genel Sekreteri

Prof. Dr. Nevzat Artık
Gıda Güvenliği Uzmanı

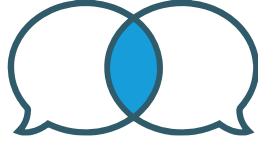
Ahmet Yücesan
İSTİB Meclis Üyesi

25 Temmuz 2025 - 14:30

www.istib.org.tr

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

**GDO'LU
ÜRÜNLER VE
KAMUOYU
FARKINDALIĞI**

TEMMUZ 2025

İstanbul Ticaret Borsası Yayınları

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
“GDO’LU ÜRÜNLER VE KAMUOYU FARKINDALIĞI”

ISBN: 978-625-96939-5-8

Genel Koordinatör
İbrahim Eroğlu

Koordinatör
İsmail Şen

Yayın Kurulu:
**Aleyna Satu Yurtseven, Erkan Çelik, Hakan Kopuz,
Sebahattin Özkurt, Şeyda Soykan,
Yunus Emre Çillioğlu**

Tasarım
Gökhan Yıldırım

E-Kitap

Temmuz 2025

“Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantıları
Güvenilir Ürün Platformu’nun katkılarıyla düzenlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

BAŞKAN SUNUŞ	7
Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor	8
Ahmet Bülent Kasap İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı	10
Fatih Kaya Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı	13
Muhteşem Torun Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri	23
Prof. Dr. Nevzat Artık Gıda Güvenliği Uzmanı	27
Ahmet Yücesan İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi	32
KAPANIŞ	35
BASIN YANSIMALARI	36

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

TOPLANTILARIMIZI **QR KODU** OKUTARAK İZLEYEBİLİRSİNİZ.

HUBUBATTA
KÜRESEL TRENDLER
VE TÜRKİYE

SÜT VE SÜT
ÜRÜNLERİNDE
ULUSAL STRATEJİLER

TÜRK TARIMININ
UYUYAN DEVI
ZEYTİN

DÜNÜ BUGÜNÜ
YARINI İLE
BAL SEKTÖRÜ

TÜRKİYE'NİN
BAHARAT YOLU

EKONOMİYE YÖN
VEREN ATISTIRMALIK:
KURUYEMİŞ

BAKLAGİL
SEKTÖRÜ

KIRMIZI ETTE
SORUN VE ÇÖZÜMLER

UN VE UNLU
MAMULLER

BEYAZ ET
SEKTÖRÜ

EV DIŞI TÜKETİM
SEKTÖRÜ

YUMURTA
SEKTÖRÜNÜN
SORUNLARI
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

PERAKENDE GIDA
TİCARETİ

YAĞLI TOHUMLAR
VE BİTKİSEL YAĞ
TİCARETİ

HUBUBAT
SEKTÖRÜNDE DURUM
VE BEKLENTİLER

TÜM YÖNLERİYLE
TÜRKİYE SÜT
SEKTÖRÜ

CEVİZ VE BADEME
SORUNLAR VE
ÇÖZÜMLER

KURU MEYVE
ÜRETİMİ VE
TİCARETİ

TÜRKİYE'DE
KOOPERATİFÇİLİK

TÜRKİYE'DE
ORMAN ÜRÜNLERİ
ÜRETİMİ VE TİCARETİ

PATATES, SOĞAN
ÜRETİMİ VE TİCARETİ

TÜRKİYE'DE
GIDA GÜVENLİĞİ

ZEYTİNYAĞINDA
TAKLİT VE TAĞŞİŞ

BALDA TAKLİT
VE TAĞŞİŞ

PEYNERDE KATMA
DEĞERLİ ÜRÜNLER

İNTERNET
PAZAR YERLERİNDE
GIDA SATIŞI

HORECA
SEKTÖRÜNDE
GIDA İSRAFI

ÖZEL MARKALI
(PRIVATE LABEL)
ÜRÜNLERİN SATIŞI VE
SEKTÖRÜN SORUNLARI

SERACILIK

TARIMSAL ÜRÜNLERDE
PESTİSİT SORUNU VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

YUMURTA ÜRETİMİ
VE SORUNLARI

TARIM
SIGORTASI

GDO'LU ÜRÜNLER
VE KAMUYU
FARKINDALIĞI

BAŞKAN SUNUŞ

Güzel bir söz vardır: “Bârîka-i hakikat, müsâdeme-i efkârdan çıkar”... Yani “gerçeğin kıvılcımı, fikirlerin çatışmalarından çıkar”...

Bu söz, farklı fikirlerin açıkça konuşulduğu sağlıklı bir tartışma ortamının, gerçeğin ortaya çıkmasına veya asgari müştereklerde buluşulmasına imkân sağlayacağı olarak da yorumlanır.

Gerçekten sorunların tek boyutlu olarak ele alınması veya bir açıdan bakılarak çözüm üretilmesi sağlıklı sonuçlar vermiyor. Özellikle ekonomik ve toplumsal konulardaki sorunların çözümünde farklı bakış açılarının göz önünde bulundurulması ise temel şarttır. Çünkü bu sorunların ortaya çıkış nedenlerinin başında farklı çıkar gruplarının talepleri vardır.

Sorunların çözümü için önce tüm yönleriyle ortaya konulması sonra da her çıkar grubunun önerilerinin tartışılması gerekir. Çıkar gruplarının yanında, konuyu bilimsel olarak değerlendirebilecek otoritelerin ve karar alıcıların da görüşmelerde yer almaları gerekir.

Bu nedenle, İstanbul Ticaret Borsası olarak, genelde tarım ve gıda sektörünün, özelde ise alt sektörlerin sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi için geniş katılımlı toplantılar düzenlemeye karar verdik. “Borsa Meydanında Sektörler Buluşuyor” etkinliğimizde iş ve bilim dünyası ile bürokrasiyi bir masa etrafında toplayarak sorunları ayrıntılarıyla ele alıp, çözüm önerileri sunmayı hedefliyoruz.

Sektörlerimize, iş dünyamıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olması dileklerimizle “GDO’lu Ürünler ve Kamuoyu Farkındalığı” başlıklı toplantımızın sonuçlarını ilginize sunuyoruz.

Ali KOPUZ

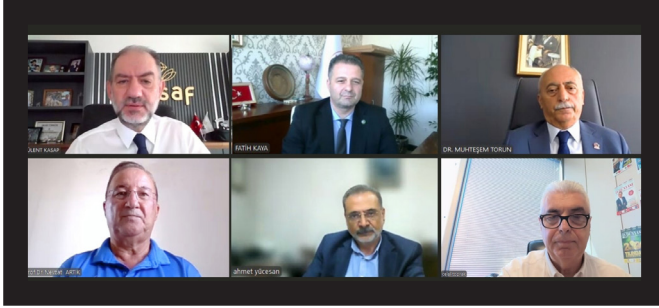
İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

TOPLANTI ADI

Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor

GDO'LU ÜRÜNLER VE KAMUOYU FARKINDALIĞI

TOPLANTI TARİHİ 25 TEMMUZ 2025 / 14.30

AÇILIŞ KONUŞMASI

Ahmet Bülent Kasap, İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı

MODERATÖR

Celal Toprak, Güvenilir Ürün Platformu Başkanı

KATILIMCILAR

- **Fatih Kaya**
Tarım ve Orman Bakanlığı
Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı
- **Dr. Muhteşem Torun**
Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri
- **Prof. Dr. Nevzat Artık**
Gıda Güvenliği Uzmanı
- **Ahmet Yücesan**
İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi

Moderatör Celal Toprak: Herkese merbaha. Yine bir Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor toplantısı vesilesiyle bir aradayız. Bugünün konusu “GDO’lu Ürünler ve Kamuoyu Farkındalığı”. Sözü hemen toplantının açılış konuşmasını yapmak üzere İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap’a bırakıyorum.

Ahmet Bülent Kasap

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap

Bakanlığımızın ve STK'larımızın Saygıdeğer Başkanları, Ekonomi medyamızın kıymetli temsilcileri, Değerli Misafirler, Hepinizi saygıyla selamlıyorum. “Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantımıza hoş geldiniz.

Borsamızın Güvenilir Ürün Platformu destekleriyle düzenlediğimiz bu toplantı serisinde, bugün hem üreticimizi hem de tüketicimizi yakından ilgilendiren, toplumda sıkça tartışılan ancak çoğu zaman yanlış anlaşılan bir konuyu ele alacağız: (GDO'lu Ürünler ve Kamuoyu Farkındalığı) Her zaman olduğu gibi, bu toplantımızda da sektörün farklı paydaşları meseleye kendi penceresinden bakacak, deneyim ve görüşlerini bizlerle paylaşacak.

Bizler de bu katkılarla ortak aklı büyötmeye, sağduyulu ve bilgi temelli bir kamuoyu oluşmasına destek olmaya çalışacağız. İzininizle bugünkü oturumda bizlerle değerlendirmelerini paylaşacak kıymetli konuşmacılarımızı sizlere tanıtmak istiyorum: Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Fatih Kaya, Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Dr. Muhteşem Torun, Gıda Güvenliği Uzmanı

Prof. Dr. Nevzat Artık ve İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan'a katılımları ve bizlerle paylaşacakları değerli bilgiler için kendilerine şimdiden teşekkür ediyorum.

GDO yani Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar konusu; bir yönüyle tarımın geleceğini şekillendiren bilimsel bir alan, bir yönüyle politika konusu, diğer yönüyle de kamuoyunda birçok efsane ve bilgi kirliliğiyle çevrili bir tartışma konusudur. Bugün geldiğimiz noktada, Dünya Sağlık Örgütü, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü gibi önde gelen uluslararası kuruluşların ortak görüşü, onaylanmış GDO'lu ürünlerin insan sağlığı açısından güvenli olduğudur.

Tarımsal biyoteknoloji sayesinde, özellikle gelişmekte olan ülkelerde ürün verimliliği 7 ila 10 kat arasında artabilmektedir. Bu da GDO'nun sadece bir tartışma konusu değil; aynı zamanda gıda güvenliği, iklim değişikliğiyle mücadele ve küresel yoksullukla savaşta önemli bir araç olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, Türkiye'de GDO'lu ürünlerin gıda olarak tüketimi yasaktır. Bu yönüyle halk sağlığı açısından güçlü bir koruma mekanizması uygulanmaktadır. Ancak hayvan yemi olarak bazı GDO'lu ürünlerin ithalatı serbesttir. Çünkü ülkemizin bu alandaki üretimi henüz yeterli seviyede değildir. Peki, tüm bu gerçeklere rağmen kamuoyunda neden hâlâ “GDO'lu ürün yiyoruz”, “Her şey GDO'lu” gibi yaygın söylemler dolaşıyor? Bu söylemlerin kaynağı bilim mi, ticaret mi, yoksa başka saikler mi? İşte bugün bu toplantımızda bu sorulara cevap arayacağız. Amacımız, kamuoyundaki bilgi kirliliğini ortadan kaldırmak, konuyu tüm boyutlarıyla ortaya koymak ve bilimsel verilerle desteklenmiş bir farkındalık oluşturmaktır. Toplantımızın sektörümüze ve kamuoyuna katkı sağlamasını temenni ediyor, katılımlarınız için her birinize teşekkür ediyorum. Saygılarımı sunuyorum.

Celal Toprak: Altını çizdiğiniz konu gerçekten çok önemliydi. Neden GDO ile ilgili bu kadar yoğun bir spekülasyon var? Bu konuda neden bu denli geniş bir algı oluşmuş durumda? İşte bugün, aslında hep bir-

likte bu soruların cevabını aramaya çalışıyoruz. Elbette, tek bir toplantıyla bugüne kadar yapılan tüm spekülasyonların cevabını bulmak mümkün değil. Ancak İstanbul Ticaret Borsası, her zaman olduğu gibi bu kez de cesur davranarak çok önemli bir konuyu masaya yatırdı. Diyoruz ki bu toplantı, bir başlangıç olur. Devamında da bizler bu konudaki arayışlarımızı ve bilgilendirme faaliyetlerimizi sürdürebiliriz. İstanbul Ticaret Borsasının düzenlediği ve bizim de Güvenim Platformu olarak destek verdiğimiz bu etkinliklerin en önemli farkı; kamu, bilim insanları, sivil toplum, medya ve üreticiler gibi tüm paydaşların bir arada olmasıdır. Bu durum toplantıları hem çok verimli hem de çok yönlü kılıyor. Çünkü her kesimden katılım oldukça konuya dair farklı bilgiler, perspektifler ve deneyimler paylaşılabilir.

Bu noktada kamunun, özellikle de Tarım ve Orman Bakanlığı'nın bu tür toplantılarda öncülük yapması bizleri çok farklı boyutlara taşıyor. Bugün aramızda kamu adına konuşacak olan Sayın Fatih Kaya, Tarım Bakanlığı'nın kontrol mekanizmasından sorumlu birimde uzun yıllardır görev yapan bir isim. Kendilerini çok yakından tanıyoruz ve bu alandaki bilgilerini, tecrübelerini bizlerle sürekli paylaşıyorlar. Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü gerçekten çok önemli ve kritik bir işlevi yerine getiriyor. Bu işlevi, farklı illerde düzenlediğimiz toplantılarda da gözlemleme fırsatı buluyoruz. Katılımları ve değerli katkıları için tekrar kendilerine teşekkür ediyoruz. Şimdi sözü Sayın Fatih Kaya'ya bırakıyorum.

Fatih Kaya

Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve
Kontrol Genel Müdür Yardımcısı

**Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı
Fatih Kaya**

Celal Bey, çok teşekkür ederim, çok sağ olun. Öncelikle kendimle ilgili küçük bir bilgi vermek istiyorum. Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nde Genel Müdür Yardımcısı olarak çalışıyorum. Uzun yıllar ithalat ve ihracat biriminde çalıştım. GDO'lu ürünlerin ithalat denetim kontrollerini gerçekleştirdim. Son iki yılda da bu birimin daire başkanı olarak çalıştım ve son altı-yedi aydır da Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapıyorum. Öncelikle değerli STK başkanlarıma, hocalarıma, değerli katılımcılara hoş geldiniz demek istiyorum. Genel itibarıyla GDO nedir, dünyadaki GDO durumu nedir, ülkemizdeki GDO durumu nedir; bununla ilgili bir giriş yaptıktan sonra gelecek sorularla birlikte konuyu daha da açıklığa kavuşturacağımızı düşünüyorum.

Celal Bey biraz önce bir şey söylediniz, “İnşallah bu bir başlangıç olur.” dediniz. Gerçekten de sektörle yapılan ilk toplantılardan biri. Bu, gerçekten bir ilk başlangıç olacak inşallah. Ben kendi şahsım adına ve Genel Müdürüm adına da bunun devam etmesini diliyorum. Çünkü biliyorsunuz, risk sadece yönetimle olmuyor. Riskin bir değerlendirmesi, bir de iletişimi var. Riski yönetmek ve değerlendirmek kadar, riskin

iletişimini sağlamak da önemli. Halkımızın bilgilendirilmesi, kamuoyunun bu kararların içerisine çekilmesi ve bununla ilgili daha detaylı bilgi sahibi olması bizim için de çok önemli. Kısaca şöyle başlarsak; 1990'lı yıllardan itibaren dünyada, özellikle Amerika kıtası başta olmak üzere, Monsanto ve Bayer gibi firmalar öncülüğünde GDO tohum kullanılarak üretim; soya, mısır, pamuk ve kanola ile başlatıldı. Daha sonra da diğer ürünlerde çeşitli geliştirmeler oldu. GDO üretim alanlarına ilişkin elimizdeki verilere göre; 1996 yılında 1,7 milyon hektara ulaşan GDO ekim alanları, günümüzde 190 milyon hektara ulaşmış durumda. Yani toplamda baktığınız zaman, ekim alanlarında 10.000 kattan daha fazla bir artış var. Dünyada GDO'lu bir üretim mevcut. Bu da toplam tarım alanları içerisinde dünyada %12-13 civarına denk geliyor.

GDO'lu pamuk, GDO'lu soya, GDO'lu mısır ve GDO'lu kanola bu üretimde başı çekiyor. Pamuk ve soya alanlarındaki oran çok yüksek; yani toplam ekim alanları içerisinde %74-76 oranında GDO'lu pamuk var. Soyada da aynı şekilde. Mısırdaki %34 civarında, kanolada da %24 civarında GDO ekim alanı bulunuyor. En büyük üreticiler ABD başta olmak üzere; Güney Amerika kıtasında Brezilya, Arjantin, Kanada, Çin. Bir bölümde de Hindistan gibi, Afrika gibi ülkelerde GDO'lu üretimler mevcut. Türkiye'nin gündemine GDO ilk olarak 2009 yılında yayınlanan bir yönetmelikle girdi. Biz ithalat aşamasında herhangi bir kontrol, denetim yapamıyorduk. GDO'lu ürünlerle ilgili analizlerimiz de, o zamanki laboratuvar imkânlarımız da çok yetersizdi. Öncelikle laboratuvarlarımızı bunu tespit edilebilir niteliğe getirdik. Daha sonra da 26.10.2009 tarihinde Türkiye'nin gündemine bomba gibi bir yönetmelik düştü ve resmi kontrolleri başlattık. Tabii yerli-yabancı her yerden bir tepki aldı. İçeride GDO'lu ürünlerin girişine izin verileceğine dair bir algı oluşturuldu. Hâlbuki biz kontrolsüz bir alanı kontrollü hale getirmek istemiştik. Yurt dışından da yine tepki alındı; GDO'lu ürünlerin girişinin durdurulduğuna dair bir tepki. Hâlbuki biraz önce söylediğim gibi, kontrollü bir giriş,

risk değerlendirmesi yapılarak; insan sağlığı açısından, çevre sağlığı açısından riski olmayan, Türkiye'de riski değerlendirilip uygun bulunan ürünlerin girişine izin vermek gibi bir niyetimiz vardı. Bu şekilde de mevzuatımızı yayınladık. Ortalama bir sene bu kamuoyunun gündeminde kaldı. Tabii bu bir farkındalık yarattı kamuoyunda. 2005 yılından itibaren çalışılmakta olan bir Biyogüvenlik Kanunu vardı. Bu kanunun hızla görüşülerek yayınlanmasına karar verildi ve kanunumuz 26 Mart 2010 tarihinde yayınlandı. Kısa bir geçiş süresi verildi, bu Eylül ayında da kanunumuz yürürlüğe girdi. 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu kapsamında biz şu anda resmi kontrollerimizi gerçekleştiriyoruz.

Biz Bakanlık olarak hemen bu kanunun uygulanması ile ilgili yönetmeliklerimizi hazırladık. İki tane yönetmeliğimiz vardı: Birisi, genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerle ilgili, bunlara uygulanacak usul ve esasların belirlendiği yönetmelikti. Diğeri ise bu risk değerlendirmelerini yapacak bilimsel komiteler o zamanki adıyla Biyogüvenlik Kurulu ile ilgili; bu kurulun çalışmasının usul ve esaslarını belirleyen yönetmelikti. Kanunun kapsamı burada önemli. Kanun nereleri kapsıyordu? GDO'lu ürünlerle ilgili araştırma, piyasaya sürme, izleme, kullanım, etiketleme ve depolama aşamaları ile ithalat ve ihracat aşamalarını belirliyordu. Bir de kapsam dışı belirlenen alanlar vardı. Yani veteriner tıbbi ürünler, Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsat ve izin verilen beşerî tıbbi ürünler ve kozmetik ürünleri bu GDO teknolojisinin, yani GDO Kanunu'nun dışında tutuldu. Yani bugün rekombinant DNA teknolojisi ile geliştirilen bir mikroorganizmadan elde edilen bir insülin hormonu, Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılarak piyasaya sürülmesine izin verilebiliyor. Ancak herhangi bir GDO ile ilgili bir kısıtlamaya ya da kanunla ilgili herhangi bir denetim yapılmasına gerek yok, bu anlamda konuşuyorum. Yine veteriner tıbbi ürünleri de bu kapsamın dışında tutuldu. Kanunun kapsamı dışında tutuldu ama bunun dışındaki tüm alanlar kanunun kapsamı içerisinde yer alıyor.

Peki, bize kanun ne diyordu? İnsan sağlığını, hayvan sağlığını ve bitki sağlığını koru, biyolojik çeşitliliği koru. Bunun için bir biyogüvenlik sistemi kur, bunu denetle ve izle. Tabii bunun iki aşaması var: Hukuki olarak kanunun yayınlanması gerekiyordu, kanun yayınlandı. İkinci aşamada kurumların belirlenmesi gerekiyordu. Burada yetkili kurum olarak Tarım ve Orman Bakanlığı belirlendi ve bu işin yürütücüsü oldu. Tabii tek başına Tarım Bakanlığı burada sadece yürütücü. Bunun dışında Ticaret Bakanlığı, Sanayi Bakanlığı ya da ürünün kullanım alanına göre diğer kurum ve kuruluşlar da bu konularda yetkililer. Ancak Türkiye’de biliyorsunuz, sadece gıda ve yem olarak değerlendirilmesiyle ilgili bir süreç var. O alanlarda Tarım Bakanlığı değerlendirme yapıyor.

Tabii, kanun yayınlanırken bazı kararlar Meclis’ten geçti. Verilen bu kararlar çok önemli. Çünkü bugün “Biyogüvenlik Kurulu” dediğimiz ya da şimdi yeniden kurulmasını talep ettiğimiz bir kurum var. Ancak kanunda şöyle bir ifade yer aldı: “Genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvanların üretimi yasaktır” denildi. Yani bilimsel olarak bugün GDO’lu bir tohumun biz kesinlikle yurda girişine izin verip piyasaya sürülmesine izin veremeyiz. Ya da yurt içinde GDO’lu bir tohumun geliştirilerek piyasaya sürülmesine de izin veremeyiz. Çünkü kanun bunu kati şekilde yasakladı. Bilimsel risk değerlendirmesine dahi tabi tutulmadan doğrudan bunun önü kesilmiş oldu. GDO’lu ürünlerin bebek mamaları, bebek formülleri ve devam mamalarında da kullanımını kanunla yasaklandı. Sadece bilimsel risk değerlendirmelerinden, yani başvuru yapılması ve bu başvurunun bilimsel risk değerlendirmesinden geçmesi şartı getirilmiştir. Gıdayla ilgili bir başvurunun kabul edilebilmesi ve piyasaya sürülebilmesi için bu süreç gereklidir. Şu anda böyle bir durum yok. O yüzden gıdada herhangi bir şekilde ürünün yurda girişine ya da piyasaya arzına izin vermiyoruz. Ama ileride olur da, bir gün gıda için başvuru yapılır ve bu gıda onaylanırsa, bunun bebek mamalarında kullanılmasına kesinlikle izin vermiyoruz. Çünkü

bu kanun hazırlanırken “ihtiyatlılık ilkesi” değerlendirilmiş ve bu ilke kapsamında küçük çocuklarda, bebek mamalarında kullanımı yasaklanmıştır.

Yine, amaç ve alan dışında kullanımı da yasaklanmıştır. Yani onay hangi amaçla verilirse, o amaçla kullanılmasına karar verilmiştir. Eğer onay yem için verilmişse, sadece yem alanında kullanılacaktır. Diğer amaçlar için kullanılmayacaktır. Bu sadece gıdayı kapsamıyor; diğer amaçlarla, yani sanayide herhangi bir kullanım amacıyla da bu ürünün, eğer bilimsel risk değerlendirmesi yapılmamışsa, kullanımı mümkün değildir. Tabii, kanunda en önemli hususlardan biri de “yasaklar” maddesinde şudur: Onay alınmaksızın ürünlerin piyasaya sürülmesi yasaklanmıştır. Buradaki “onay”dan kasıt, bilimsel risk değerlendirmelerinin yapılmasıdır. Bunun için öncelikle bir başvuru olması gerekir.

Kanun hazırlanırken bir Biyogüvenlik Kurulu öngörülmüştü. Çeşitli bakanlıkların temsilcilerinin katılımıyla bu kurul oluşturulmuştu. Ancak 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi'ne geçişle birlikte bu kurul kaldırıldı. Şu anda sadece bilimsel risk değerlendirmeleri yapan komitelerimiz var. Bu komitelerin kararları da yine Bakanlığımız tarafından değerlendirilerek, eğer uygun bulunursa, Resmî Gazete'ye gönderilmekte ve olumlu sonuçlar yayınlanmaktadır. Bu risk değerlendirmelerinde insan sağlığı, çevre sağlığı ve sosyoekonomik açıdan değerlendirmeler yapıyoruz. Her iki değerlendirme de olumlu olmalıdır. Ayrıca aktarılan genle alakalı etik bir problem varsa, bununla ilgili de ayrıca bir etik değerlendirme kurulup yapılabilir. Bugüne kadar böyle bir etik değerlendirme yapılmadı, çünkü gen aktarımıyla ilgili şu ana kadar bir ihtiyaç doğmadı. Avrupa Birliği ile ve dünyayla bir mevzuat karşılaştırması yapacak olursak; Türkiye'de ekim kanunen yasaklanmıştır. Avrupa Birliği, Japonya, Arjantin ve Brezilya'da ekimle ilgili doğrudan bir yasaklama yoktur. Ancak ülkelerin kendi almış olduğu kararlar farklıdır. Örneğin Avrupa Birliği ülkelerinin bazıları GDO'lu üretime karşıyken, İspanya gibi bazı ülkelerde bazı çeşitlerin ekimine izin verilmektedir. Oralarda ekimler yapılabilmektedir.

Ülkemizde doğrudan gıdayla ilgili bir yasaklama yoktur. Biraz önce söylediğim gibi, başvuru yoktur. Başvuru olmadığı için herhangi bir onay da yoktur. Bu nedenle ülkemizde şu anda gıdayla alakalı bir piyasaya sürme söz konusu değildir. Ancak ABD, AB, Japonya, Arjantin ve Brezilya gibi ülkelerde gıda olarak da piyasaya sürülmektedir. Yani bugün bu ülkelerden herhangi birine seyahat ederseniz, GDO'lu ürün tüketmeniz kaçınılmaz diyebilirim. Ülkemizde yemle ilgili kullanım konusunda onaylar vardır, malumunuz. Diğer ülkelerde de yine aynı şekilde yemle ilgili kullanım mevcuttur. Ülkemizde bebek mamalarıyla ilgili bir yasak vardır. Diğer ülkelerde böyle bir yasaklama bulunmamaktadır. Ülkemizde, Avrupa Birliği ile olduğu gibi, etiketleme eşiği binde dokuz olarak belirlenmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise Sayın Trump'ın başkanlık dönemi sırasında etiketlemeyle ilgili bir karar alınmıştır. Ancak bununla ilgili herhangi bir yasal mevzuat henüz yayınlanmamıştır. Avrupa Birliği ile uyumlu şekilde biz de piyasaya sürülecek ürünlerin GDO içerdiğini belirtecek etiketlemeyi öngördük. Yani tüketici ürünü aldığı anda, ürünün GDO'lu olduğunu görebilecektir. Tabii piyasaya sürülen bir gıda olmadığı için böyle bir etiketlememiz şu anda yok; ama yemlerde bu etiketleme mevcuttur.

Dünyadan ayrıldığımız en önemli konu ise, kanunumuzda hapis cezalarının bulunmasıdır. Yani bir ithalatçı, eğer GDO ve ürünleriyle alakalı olarak Tarım Bakanlığı'na bilgi vermeden bir ürün getirirse ve bunu piyasaya sürerse, bu durumla ilgili olarak kanunumuzda 5 yıldan 12 yıla kadar ağır hapis cezası öngörülmüştür. Malumunuzdur belki; Tekirdağ'da geçen sene bir olay yaşandı. On bir gemiyle alakalı usulsüz işlemler yapıldı. Tarım Bakanlığı'nın haberi olmadan şifreler ele geçirilerek işlem yapıldı. Bununla ilgili mahkeme süreçleri devam etmektedir. Bu işlemleri gerçekleştiren kişiler şu anda hapis cezasıyla karşı karşıyadır.

Şimdi, kanunun yasaklar maddesini anlattık. Türkiye ile dünya arasındaki karşılaştırmaları da söyledik. Biz, denetim sistemimizi kurarken tüm sistemi bu yasaklar maddesi üzerine inşa ettik. Yani, ne yasak?

Bunun girişi istenmiyor. Dolayısıyla biz bunu tespit edip içeriye almamalıyız. Çünkü mesela tohum ürünlerinde kullanımı yasak. Piyasaya birincil üretimi yasak. Yani biz GD (genetiği değiştirilmiş ürünler) soya fasulyesini ya da GD mısırı alıp Türkiye topraklarında ekimini yapamayız. Dolayısıyla biz tohumlarda GDO kontrolleri yapmaya başladık. Yine ülkemize ithal edilen, yem sanayisinde veya gıda sanayisinde kullanılan bu ürünlerin de kontrollerini yapmaya başladık.

Tabii 2010 yılından bugüne kadar çeşitli dönemlerde onay verdiğimiz GDO'lar var. Bugün itibarıyla şöyle söyleyebiliriz: Ülkemizde genetiği değiştirilmiş 15 adet soya fasulyesine, sadece yem amaçlı kullanılmak üzere onay verdik. Yani bu 15 çeşidi içeren bir soya fasulyesi ülkemize girebilir. Onaylı olmayan herhangi bir soya fasulyesi çeşidi tespit edilirse, bunun yurda girişine izin vermiyoruz. Yine aynı şekilde, 21 adet mısır onaylı. Bir de ülkemizde endüstriyel kullanımda enzim üreten bir firmamız var şu anda. Ortadoğu'daki ve Türkiye'deki tek firma şimdilik bu. Bu firmanın başvuruları var. 11 adet enzimin üretimine izin veriyoruz. Yine bu firmanın üretmiş olduğu inaktif mikrobiyal biyokütlenin de yem olarak kullanılmasına izin veriyoruz.

Genel itibarıyla bu gen sayılarını karşılaştıracak olursak; ülkemizde 15 tane soya, sadece yemde onaylıyken Avrupa'da 26 tane soya fasulyesi hem gıdada hem yemde onaylı. Mısırdaki bu sayı çok daha fazla; 276'ya kadar çıkabiliyor. Türkiye'de 21 GDO mısır çeşidi onaylı ve sadece yemde. Avrupa Birliği'nde pamukta, kozada ve şeker pancarında da onay var. Dünyada üretimine izin verilen 614 adet onaylı GDO bulunmakta. Tabii bunların tamamı ticari değil, piyasaya sürülebilir seviyede onayları verilmiş; günü geldiğinde piyasaya sürülecekler. Buradaki sayılar önemli. Bugün yaşadığımız bazı sorunlar var. Özellikle GDO'da bulaşan... Bu, uluslararası ticarette ürünlerin büyük nakliye araçlarıyla, gemilerle geliyor olmasından kaynaklanıyor. Bu nedenle ürünlerde GDO bulaşan sorunu yaşıyoruz. En büyük sorunumuz da bu sayılar. Aslında Türkiye'nin 36 tane onay verdiği çeşit var, ama Avrupa'da 351, dünyada 614 çeşit var. Eğer bu ürün, araç üzerinde Türkiye'ye kadar

nakil sırasında kalırsa, Türkiye'den geri dönüyor. Tabii, bizim kanunumuza göre bulaşanla ilgili herhangi bir limit seviye belirlenmiş değil. Onaysız GDO'larla alakalı olarak sıfır tolerans uygulanıyor. Onaylılarla ilgili zaten içeri alıyoruz. Dolayısıyla, onaysız çeşitlere karşı sıfır toleransımız var. Bu ürünlerin yurda girişine izin vermiyoruz. Ama bu durumun ülkemizi ekonomik olarak sıkıntıya soktuğunu da biliyoruz. Bununla ilgili ayrıca yeri geldiğinde daha detaylı konuşabiliriz.

Peki, bu bulaşan nedir? Genel itibarıyla bulaşan, ürüne kasten ilave edilmeyen unsur diye değerlendiriyoruz. Bu birincil üretim aşamasından dahi kaynaklanabiliyor. Yani büyük arazilerde ekim gerçekleştiriliyor. Sürekli aynı ürün aynı arazide ekilmiyor. Örneğin Kanada'da soya fasulyesi ekildikten sonra mercimek, ardından mısır, ardından başka bir ürün ekiliyor. Önceki ürünün tohumları, birincil üretim aşamasında tarlada kalmış olabilir. Sonraki hasat döneminde tekrar çıkıp ürüne karışmış olabilir. Bu ürünler yine aynı nakliye araçlarıyla toplanıyor, aynı araçlarla biçiliyor, nakliyesi yine aynı araçlarla yapılıyor. Yani her aşamada ürünle ilgili bir bulaşma söz konusu olabiliyor. Bunu bertaraf etmek gerçekten zor. Bakanlık olarak en büyük problemlerimizden biri de bu.

Yine, sadece biraz önce bahsettiğim 15 çeşit soyanın ve 21 adet mısırın yurda girişine izin veriyoruz. Geri kalan, onaysız herhangi bir şey tespit ettiğimizde ürünlerin girişine izin vermiyoruz. Tabii, %100 analiz sıklığı uygulamıyoruz. Sadece mısır, pamuk, soya fasulyesi, kolza tohumu gibi riski yüksek olan ürünlerde %100 analiz sıklığı uyguluyoruz. Eğer bu ürünlerle ilgili çıkış yerinden bir analiz raporu ya da yetkili otoritenin garantisi altında bir evrak gelirse, kontrollerimizi %20'ye kadar çekebiliyoruz. Yani her beş geminin birini kontrol ediyoruz gibi düşünebilirsiniz. Gıdalarda ise risk sıklığımız daha yüksek. Gıdada onaylı bir çeşit olmadığı için %100 kontrol gerçekleştiriyoruz. Ama bileşen olarak içeren gıdalarda analiz sıklığını düşürüyoruz. Eğer bir olumsuzluk tespit edersek, o firmanın ya da fabrikanın üretiminden geçen diğer ürünleri de kontrollere tabi tutarak ülkemize GDO'lu

gıda girişine izin vermiyoruz. İthalat aşamasında yılda 10.000 adede yakın analiz yapıyoruz. Yine yem ürünlerinde 1.000 ila 1.500 analiz gerçekleştiriyoruz. Bu sadece ithalat aşamasında yapılan analizlerdir. Yurt içinde ise bebek mamalarında ya da içeriğinde mısır veya soya bulunan ürünlerde resmi kontrollerimizi gerçekleştiriyoruz. Yemlerde izlenebilirlik kayıtları alıyoruz firmalarımızdan. Yani her ithal edilen GDO soya fasulyesini, son ürüne ambalaja girene kadar izliyoruz. Diyelim ki 1.000 kilogramlık bir soya fasulyesi girdi. Kaç firmaya dağıtıldı? Hangi firma ne kadar ürün üretti? Bu takipleri gerçekleştiriyoruz.

Peki, ne kadar GDO soya ya da GDO mısır ithalatımız var diye soracak olursanız, şu an için şöyle söyleyebilirim: Toplam 4,5 milyon tona yakın soya fasulyesi, 3,5 milyona yakın da mısır ithalatı GDO'lu olarak gerçekleştiriliyor. Şunu vurgulamak istiyorum: Ülkemizin GD mısıra ya da GD soyaya ihtiyacı yok. Biz mevcut hayvansal üretimimizi artırabilmek için mısır ve soya fasulyesine ihtiyaç duyuyoruz. Ancak dünya pazarında bu ürünler GDO'lu olarak satılıyor, üretimi GDO'lu olarak yapılıyor. En büyük üreticiler olan Amerika, Brezilya gibi ülkeler bunları genetiği değiştirilmiş şekilde üretiyor. Biz de bu ürünleri dış pazardan bu şekilde alabiliyoruz. Yoksa bizim illa GDO olsun diye bir arayışımız yok. GD mısırın bize ekstra bir avantajı da yok, onu da vurgulamak isterim. Yine, tohum ithalatlarında %100 kontrol gerçekleştiriyoruz. Her ithal edilen tohum GDO analizine tabi tutuluyor. Çünkü birincil üretim, biraz önce söylediğim gibi, yasak. Bunun kontrolünü sağlıyoruz. Ayrıca yurt içinde üretilen, geliştirilen ürünler de sertifikasyon ve tohum tescil süreçlerinden geçiyor. Bu süreçlerde de GDO kontrolleri yapılmakta. Uygunluğu tespit edilirse piyasaya sürülmesine izin veriliyor.

Peki, biz resmi kontrollerimizi hangi laboratuvarlarda gerçekleştiriyoruz diye bir soru gelirse, şunu söyleyebilirim: 2009 yılında sadece iki laboratuvarımız vardı. Biri Bursa Merkez Araştırma, diğeri Antalya Gıda Kontrol Laboratuvarıydı. Ancak bugün itibarıyla 8 kamu laboratuvarında ve 18 özel gıda kontrol laboratuvarında, akredite şekilde

GDO analizlerini yapabiliyoruz. Bu analizleri PCR tekniğiyle yapıyoruz. 10.000’de bir hassasiyetle, yani 10.000 ürün içinde bir tane GD soya varsa onu tespit edebiliyoruz. Çok hassas bir analiz yöntemi. Analiz yöntemlerine göre bu ürünleri bulaşan, GDO ya da GDO’lu ürün olarak sınıflandırıyoruz. Evet, benim önden anlatacaklarım şimdilik bu kadar. Gelecek sorularla konuyu daha da detaylandırabiliriz.

Celal Toprak: Sizin için sözü özellikle serbest bıraktım. Çünkü bir arkadaşınız, Haran Üniversitesi’nden bize şöyle yazmıştı: “Bu konuda konuşulacak en önemli ismi dinliyorsunuz şu anda.” Ben de bu görüşe saygı göstererek hiç araya girmedim ve sizi kesmeden dinledik. Gerçekten çok değerli bilgiler paylaştınız Fatih Bey. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Şimdi, zamanımızı daha verimli kullanabilmek adına diğer konuşmacılarımızın mümkün olduğunca kısa ve öz konuşmalar yapmalarını rica ediyorum. Aramızda iki kıymetli gazeteci dostumuz var: Sayın Çetin Bey ve Ümit Bey. Onların da tohumculuk sektörüne yönelik bazı soruları bulunuyor. Özellikle Muhteşem Bey’e “sahte tohumla” ilgili bir sıkıntı olup olmadığını sormuşlar. Bu bilgiyi paylaşarak sözü kendisine bırakmak istiyorum.

Ayrıca değerli gazeteci arkadaşımız Recep Erçin’in de benzer doğrultuda bir sorusu olduğunu biliyoruz. Gazeteci meslektaşlarımız böyle bir bilgiye mi ulaştılar, bir duyum mu aldılar, açıkçası tam bilmiyoruz. Ancak Muhteşem Bey’in bu konuda yine “muhteşem” bir cevap vereceğine inanıyorum. Efendim, söz sizde. Buyurun.

Muhteşem Torun

Türkiye Tohumcular Birliği
Genel Sekreteri

Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Muhteşem Torun

Ben Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteriyim. Konuya geçmeden önce kısaca Tohumcular Birliği ve tohumculuk sektöründen söz etmek isterim. 2006 yılında yürürlüğe giren Tohumculuk Kanunu çerçevesinde kurulmuş olan Birliğimiz, sektörün çatı kuruluşudur. Altında faaliyet alanlarına göre yapılandırılmış yedi alt birliğimiz bulunmaktadır. Bunlar: Bitki Islahçıları Alt Birliği, Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği, Tohum Yetiştiricileri Alt Birliği, Tohum Dağıtıcıları Alt Birliği, Fidan Üreticileri Alt Birliği, Fide Üreticileri Alt Birliği, Süs Bitkileri Üreticileri Alt Birliği'dir. 2008 yılında faaliyete başlayan Türkiye Tohumcular Birliği, o tarihten bu yana sektörün gelişimi için yoğun çaba göstermektedir.

Tohumculuk sektörü, sadece tohumla sınırlı değildir; fide, fidan ve süs bitkilerini de kapsayan çok daha geniş bir alandır. 2024 yılı itibarıyla sektörümüzün üretim değeri yaklaşık 5 milyar dolara ulaşmış, toplam katma değeri ise 12 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıl dış ticaret hacmi 853 milyon dolar düzeyinde olmuş, ihracatın ithalatı karşılama oranı %134 olarak kaydedilmiştir. Bu rakamlar sektörün geldiği noktayı açıkça göstermektedir. Ancak bugünkü toplantımızın konu-

sunu da değinmem gerekirse; tohumculuk sektörü, maalesef kamuoyunda en fazla spekülasyona uğrayan alanlardan biridir. Bugün dahi televizyon ekranlarında, uzman olmayan kişiler tarafından kamuoyuna yanlış bilgiler aktarılmakta ve bu yanlış bilgiler ne yazık ki toplum üzerinde etkili olabilmektedir.

Sayın Genel Müdürümüz, kanunlar, mevzuat ve uygulamalar hakkında detaylı açıklamalarda bulunduğu için bu konulara tekrar girmeyeceğim. Ancak özetle ifade etmek isterim ki; Türkiye’de GDO’lu tohum ithalatı ve üretimi yasaktır. Bu yasağın ihlali durumunda, 12 yıla kadar hapis cezası öngörülmektedir. Söz konusu denetimler de büyük bir titizlikle yürütülmektedir. Buna rağmen kamuoyunda hâlâ her tohuma “GDO’lu” yakıştırması yapılabilmektedir. GDO’lu üretimi veya ithalatı yasaklayan ülkeler, bu kararı alırken birkaç temel başlık üzerinden değerlendirme yapmıştır. Bunlardan ilki, insan sağlığı üzerindeki olası risklerdir. Diğeri ise ülkemiz açısından daha da önemli olduğunu düşünüyorum biyoçeşitlilik üzerindeki potansiyel olumsuz etkileridir. Türkiye, bitkisel genetik kaynaklar bakımından dünyanın en zengin ülkelerinden biridir. Bu zenginliğimizi kaybetmemek adına GDO’lu üretim yasaklanmıştır. Aynı zamanda sosyoekonomik etkiler de değerlendirilmiş ve yasağın gerekçelerinden biri olmuştur.

Elbette ki bilimsel literatürde GDO’lu ürünlerin insan sağlığı üzerinde olumsuz bir etkisinin olmadığı yönünde görüşler mevcuttur. Ancak aynı şekilde olumsuz etkileri olduğunu ileri süren çalışmalar da bulunmaktadır. Yani bu konuda bilimsel bir konsensüs henüz oluşmamıştır. İşte bu nedenle, ihtiyatlı davranılması ve yasaklamanın sürdürülmesi, şahsi kanaatimce de yerinde bir karardır. Ancak burada altını çizmek istediğim önemli bir husus daha var. Bugün Türkiye’de bu teknoloji yasak olabilir; fakat ileride bilimsel veriler, GDO’lu ürünlerin insan sağlığı açısından herhangi bir risk taşımadığını ortaya koyar ve Türkiye bu ürünlerin serbest bırakılmasına karar verirse, o zaman biz tohumculuk açısından ciddi bir sıkıntı yaşayabiliriz. Çünkü teknolojiye sahip olmadan, yalnızca ithalatla çözüm üretmek mümkün değildir. Bu nedenle

ben diyorum ki: Evet, şu anda GDO'lu tohum çeşitleri kullanılsın, geliştirilmesin, ithal edilmesin ve üretilmesin. Ancak bu teknolojiye mutlaka sahip olmalıyız. Devletimizin, bu alanda gerekli altyapıya ve bilgi birikimine sahip olması, ihtiyaç hâlinde bu teknolojiyi kullanabilecek durumda olması gerektiğine inanıyorum. Bir başka önemli konu ise kamuoyundaki ciddi bir bilgi kirliliğidir: Hibrit tohum ile GDO'lu tohumun karıştırılması. Bugün hibrit tohumdan söz ettiğinizde, çoğu kişi size “Bu GDO'lu mu?” diye soruyor. Bu, çok yaygın bir yanlış algıdır. Bu vesileyle altını net şekilde çizmek isterim: GDO teknolojisi ile hibrit teknolojisi tamamen farklıdır.

Hibrit tohum, tamamen doğal bir yöntemle genellikle aynı tür içerisindeki farklı iki hattın çaprazlanmasıyla elde edilen bir tohumdur. Laboratuvar ortamında gen aktarımı yapılmaz. Dolayısıyla hibrit tohumlar ne GDO'ludur ne de laboratuvar ürünü sentetik yapılar içerir. Hibrit tohumlar konusunda herhangi bir sınırlama da bulunmamaktadır; zaten olmamalıdır da. Tarımda verimliliği artıran, hastalıklara dayanıklı çeşitlerin elde edilmesini sağlayan bu yöntem, sektörümüz için son derece önemlidir. GDO teknolojisiyle ilgili düşüncelerimi yukarıda ifade ettim; bilimsel gelişmeleri takip ederek, ihtiyatlı ancak hazırlıklı bir yaklaşımla hareket etmemiz gerektiğini savunuyorum.

Son olarak, bugün programda “sahte tohum” ifadesi de geçti. Bu, açıkçası ilk kez duyduğum bir tanım. Mevzuatımızda böyle bir tanım yer almamaktadır. Eğer kast edilen kaçak, belgesiz veya mevzuata aykırı üretim ise, bunlarla ilgili mevcut mevzuat kapsamında zaten yaptırımlar uygulanmaktadır. Özetle; kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi, bilimsel temelli farkındalık çalışmalarıyla mümkün olacaktır. Biz, Türkiye Tohumcular Birliği olarak, bu konuda her türlü iş birliğine açık olduğumuzu bir kez daha vurgulamak isterim.

Celal Toprak: Bahsettiğiniz olay gerçekten çok önemli. Altını çizdiniz. Hibritle GDO'nun birbirine karıştırılması ise maalesef çok yaygın bir durum. Yaptığımız anketlerde de bu açıkça ortaya çıkıyor. Biz, Gönül-

lü Ürün Platformu olarak bir anket yapmıştık; sonuçlara göre halkın önemli bir kısmı hibritle GDO'yu birbirinin aynısı olarak algılıyor. Bu konuda Tohumcular Birliği ile birlikte farkındalığın artırılması için iş birliği yapmaya hazır olduğumuzu ifade etmek isterim.

Doğrunun bilinmesi adına daha önce bir kitapçık hazırlamıştık. Belki sadece bu konuya özel, yani “Hibrit nedir, ne değildir?” başlıklı yeni bir çalışma yapabiliriz. Çünkü hibrit tarımda olmazsa olmaz bir uygulamadır ve tam tersine desteklenmesi gerekir. Onun GDO ile karıştırılması büyük bir şanssızlık diye düşünüyorum. Muhteşem Bey, bu konuda sizin desteğinizi de bekliyoruz. Eğer birlikte çalışırsak, bundan büyük memnuniyet duyarız. Bir ekleme yapmak istiyorum: Daha yeni televizyonda bir programcı konuşurken, Türkiye’de ya da dünyada şu anda var olan hemen hemen bütün hastalıkların hibrit tohumdan kaynaklandığını söyledi. Açıkçası buna gülmeli miyiz, ağlamalı mıyız bilemiyorum. Sevgili Genel Sekreterim, burada iki farklı durum var: Birincisi art niyetli olanlar. Onlara yapacak bir şey yok, bile bile yanlış yönlendirme yapıyorlar. Ama bir de tamamen bilgisizlikten kaynaklanan söylemler var. İşte biz o bilgisizlikten kaynaklanan yanlış bilgileri düzeltmek için elimizden gelen çabayı göstermeliyiz diye düşünüyorum. Çok teşekkür ederim, ağzınıza sağlık. Hocam, iki konuşmacıyı da dinlediniz. Eğer eksik kalan ya da yanlış ifade edilen bir şey varsa lütfen siz düzeltin. Bu konuda sizin ne kadar yetkin ve etkili bir isim olduğunuzu zaten biliyoruz. Buyurun hocam.

Prof. Dr. Nevzat Artık

Gıda Güvenliği Uzmanı

Gıda Güvenliği Uzmanı Prof. Dr. Nevzat Artık

Fatih Bey'in anlattıklarına bazı ilaveler yapmak istiyorum. Ben, 2004-2010 yılları arasında Türkiye'nin Gıda Güvenliği AB uyum sürecinde görev yaptım. Ayrıca, biraz önce Fatih Bey'in bahsetmiş olduğu risk değerlendirme kurulumuz vardır. 5996 sayılı Kanun ile 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu'nun hazırlığında bizzat bulunan bir kişiyim.

Fatih Bey'in söylediklerine benzer şeyler söyleyeceğim ama tüm GDO sürecini detaylıca anlatmak yerine, 2004-2010 yılları arasında yurt dışına gerçekleştirilen bazı ziyaretleri aktarmak istiyorum. O dönemde Meclis'ten bir grup milletvekili, bakanlıktan bürokratlar ben de dahil, Chicago ve Nebraska'ya gittik. GDO'lu mısır ve soyanın nasıl üretildiğini yerinde inceledik. Örneğin, Chicagoda bir üniversitede yapılan denemeleri izledik. Kapalı bir alanda, saksılarda mısır ekimi yapılıyordu. Oradan çıkan koçanlar hasat edildikten sonra, orayla görevli uzman kişi, o alanın sıcaklığı, nemi, sulama gibi tüm özelliklerini kayıt altına alıyordu. Elde edilen koçandan her bir dane tek tek ayıklanıyor, DNA dizilimi analizi yapılıyordu. Kötü olanlar eleniyor, iyi olanlar seçiliyordu. Bu işlem 14 yıl boyunca devam ediyor. Ancak 14 yılın so-

nunda başarılı olanlar tarla safhasına geçiyor. Yani gen aktarımı, seçim, çoğaltma, test ve onay süreçlerinden oluşan uzun bir yasal süreç var. Bunların detayına girmeyeceğim.

Türkiye’de ise GDO konusunda en fazla bilgi kirliliğinin yaşandığı alanlardan birindeyiz. Pazara gidiyorum mesela, biri bana “Hocam bu çilek GDO’lu, bakın bu da GDO’suz” diyor. Ben 47 yıldır gıdayla uğraşıyorum, analizlerini de yapan biriyim. Ben bakarak anlayamıyorum ama bizim Necip Türk milletimizin böyle bazı yönleri var bunu eleştirmek için söylemiyorum. Müthiş bir bilgi kirliliği var. İnternetten duyduğu bir şeyi gerçek sanıyor. Az önce Muhteşem Bey söyledi; hibrit tohumun kanser yaptığı iddiası örneğinde olduğu gibi... Bir kişi bir şey söylüyor, biz 10 yıl boyunca onun aslında doğru olmadığını anlatmaya çalışıyoruz. Avrupa Birliği, 2003 yılında dünyadaki en katı GDO düzenlemelerini yaptı. Ben de o dönemde bu çalışmalarda görev aldım. GDO ve ışınlanmış gıdalar çok tartışıldı. Bunlar “yeni gıda” kategorisine alındı. O dönemde “beyaz doküman” hazırlandı. Bu dokümanda ihtiyatilik ilkesi vardı. Bu ilkenin içinde sorumluluk da yer alıyor. EFSA, yani Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi, ihtiyatilik ilkesi çerçevesinde her ülkenin kendi vaka bazlı bilimsel değerlendirmesini yapabilmesine olanak sağlayan kararlar aldı. Avrupa Parlamentosu’nun aldığı kararlarda dört ana başlık öne çıktı: Güvenlik, seçim özgürlüğü, etiketleme ve izlenebilirlik. GDO’lu ürünlerde çevre sağlığı, halk sağlığı ve tüketici sağlığının korunması esas alındı. ABD ise bu konuda daha farklı bir yaklaşımda. Örneğin İspanya ve Portekiz GDO’ya daha hoşgörülüyken, bazı ülkelerde çok daha katı tutumlar görüyoruz. Bizim 5977 sayılı Kanunumuzda ise bilimsel çalışma yapılması dahi şu an için mümkün değil. Bu kanunun yeniden gözden geçirilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum. Çünkü GDO konusunda uzman olmayan kişilerin, internetten duydukları bilgilerle kamuoyunu yanlış yönlendirmesi bilimsel çalışmaların önünü kapatıyor. Biz kararlarımızı laboratuvarlarda, biyoteknolojik çalışmalarla almalıyız. Haziran 2014’te Avrupa Parlamentosu, GDO’lu tarım

ürünlerinin yetiştirilmesi konusunda ülkelerin kendi kararlarını vermesine imkân tanıyan bir düzenleme yaptı. İskoçya örneğin tamamen reddetti. 2015 yılına geldiğimizde 16 ülke, AB onaylı GDO'lu ürünlerden vazgeçmek istediğini bildirdi. Ülkelerin yaklaşımı zaman içinde değişebiliyor. Amerika'da bir çiftçiye sormuştum. O dönemde Türkiye 3 milyon ton mısır üretirken, bir aile 5 milyon ton mısır yetiştiriyordu ve tamamı GDO'luydu. ABD'de GDO'lar USDA ve AFIS (Hayvan ve Bitki Sağlığı Denetleme Servisi) tarafından Bitki Koruma Yasası'na göre değerlendiriliyor. Bu ürünlerin daha yüksek verim sağladığı, pestisit kullanımını azalttığı, insan sağlığı açısından ciddi sorun oluşturmadığı belirtiliyor. Türkiye'de ise 2000'li yıllarda 40.000 hektar ekim alanı varken, o dönem 65 milyon nüfusumuz vardı.

Bugün 22.000 hektar ekim alanı ve 85 milyon nüfusumuz var. Buna 60 milyon turist de ekleniyor. Verimlilik artmıyor, üretimi de artıramıyoruz. Yani ciddi bir sorunla karşı karşıyayız. Doğrudan GDO'lu üretim yapılan ürünler bellidir: Mısır, soya fasulyesi, pamuk, kanola, patates ve şeker pancarı. Deneme çalışmaları yapılan ürünler arasında ise bal kabağı, ayçiçeği, biber ve muz var. Ancak tüm çeşitleri değil, sadece bazıları üzerinde çalışmalar yürütülüyor. Biyogüvenlik Kanunu'nun amacı çevrenin biyolojik çeşitliliğini korumak ve sürdürülebilirliği sağlamaktır. Bu kapsamda oluşturulan Biyogüvenlik Kurulu etkin bir şekilde çalışıyordu. Sonradan yapılan değişiklikler Bakanlığın takdiri- dir, buna saygı duyarım. Ancak böyle bir kurulun tekrar aktif hale getirilmesinin doğru olacağını düşünenlerdenim. Tarım Bakanlığı gerçekten çok büyük işler yapıyor ama bu işleri kamuoyuna anlatmakta zorlanıyoruz. İnterneti herkes kullanıyor ama "fiber optik kablo" nedir diye sorsanız çok az kişi bilir. Bakanlık işte o kabloyu döşüyor ama kullanıcı bunun farkında değil. Aynı durum GDO için de geçerli. 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu'na göre Türkiye'de GDO'lu gıda üretimi ve tüketimine izin verilmemektedir. Bu altı çizilmesi gereken en önemli hususlardan biridir.

GDO üretimi gen seçimi, izolasyonu, taşıyıcıya aktarımı, transferi, seçim ve taramalar, ticari üretim ve dağıtım gibi çok uzun aşamalardan geçiyor. Bu süreçlerde biz de ilk yönetmelikleri hazırlarken “sıfır tolerans” ilkesiyle yola çıkmıştık. Ancak bu çok katıydı, birkaç kişi bu nedenle ceza alınca yönetmelikte değişiklik yapıldı. Avrupa’da ise %0,9’un üzerindeki onaylı GDO içeren tüm ürünlerin etiketlenmesi gerekiyor. Bizde ise GDO’lu gıda üretimi yapılmadığı için “GDO içermez” gibi bir etiket ifadesine pek rastlanmıyor. Tüm bu süreçler 2003 yılında yayınlanan Cartagena Protokolü’ne dayanıyor. Bu protokol doğrultusunda AB müktesebatı 5977 sayılı kanuna aktarılmıştı. AB’nin 178/2002 sayılı Gıda Kanunu’na karşılık biz de 5996 sayılı Kanun’u yürürlüğe koyduk. AB’nin 852, 853, 854 ve 882 sayılı dört önemli yönetmeliği vardır. Bu yönetmeliklerin karşılığı olarak biz yaklaşık 96 adet ulusal düzenleme yaptık. AB ile Gıda Güvenliği Faslı bu sayede 2010 yılında açılmıştır. Ancak diğer fasıllar ilerlemediği için süreç tamamlanamamıştır. GDO’lu ürünlerin sağlık üzerindeki etkileri konusunda farklı görüşler var. Bazı araştırmalar gen stabilitesi, çevreye etkiler, toksik özellikler veya beklenmeyen etkiler gibi faktörleri değerlendiriyor. Bu etkiler bazen yıllar sonra ortaya çıkabileceği için belirsizlik yaratabiliyor. Ama biz kendi biyoteknolojik araştırmalarımızı mutlaka kendimiz yapmalıyız. Bugün kullandığımız birçok enzim biyoteknolojik yöntemlerle üretilmiştir. Meyve suyu üretiminde dahi bu enzimlere ihtiyaç vardır. Bu yüzden enzime veya aşırı ön yargıyla yaklaşmak yerine bilimsel değerlendirme ile izin verilmesi gerekir. Kaldı ki enzimler ppm düzeyinde kullanıldığı için, GDO’lu olsa bile ürünü GDO’lu yapmaz. GDO konusunda iki önemli komite vardır: Risk Değerlendirme Komitesi ve Sosyoekonomik Komite. Ben 3 No’lu Komitenin başkanlığını yürüttüm. 11 akademisyenden oluşan bu kurulda ortak bir görüş oluşturmak için EFSA raporlarını kelimesi kelimesine inceledik. Raporumuz önce sosyoekonomik komiteye, ardından kamuoyuna sunuldu. Bu süreçte 72.000 görüş geldi. Bunlardan 4.500’ü aynı metni tıklayan kişilerdi. Ancak geri kalan on binlerce görüş arasında hakarete varan ifadelerle karşılaştık. Ailelerimize kadar eleştirildik, bu beni derinden

yaralamıştır. Hazırlanan risk değerlendirme raporlarında ithalatçı firma, ürün çeşidi, geliştiren kuruluş, kullanım amacı, üretim yöntemi, risk analizi ve sonuç önerileri yer alır. Örneğin bir mısır çeşidi için “insan, hayvan ve çevre sağlığı açısından genetiği değiştirilmemiş eş-değeriyle arasında fark bulunmamıştır” gibi ifadeler kullanılır.

Türkiye’de 2024 yılında 8,1 milyon ton mısır üretildi, 2025 yılı tahmini ise 8,5 milyon ton. Tüketimimiz 12 milyon ton. Yeterlilik oranımız %85. Oysa %120 olması gerekir. Çünkü hayvancılık için mısıra ihtiyacımız var. Bu nedenle ithalat kaçınılmaz oluyor. 2024 yılı ithalatı 3,4 milyon ton. 2025 yılının ilk 5 ayında 2,5 milyon ton. Yakın zamanda mısır ithalatında fon kaldırıldı. Bu çiftçimiz için olumsuz olabilir ama zorunluluktan yapılmıştır.

Son olarak, kamuoyunun GDO konusundaki farkındalık seviyesi çok düşüktür. Endişe yüksek, bilgi ise azdır. Etiket okuma alışkanlığı zayıftır. GDO içermez ifadesinin ne anlama geldiğini çoğu kişi bilmemektedir. ABD’de marketlerde GDO etiketlemesi genellikle bulunmaz çünkü satılan ürünlerin çoğu zaten GDO’ludur. GDO’lu ürünlerin sağlık üzerindeki riskleri alerji, antibiyotik direnci, kronik hastalıklar ile ilgili endişeler vardır. Ancak bu endişeleri bir yabancı makaleye bakarak değil, kendi bilim insanlarımızın yapacağı araştırmalarla değerlendirmeliyiz. Biyoçeşitliliğin azalması, toprak verimliliğinin bozulması da önemli risklerdir. Ben hep şunu söylüyorum: En iyi tüketici, bilinçli tüketicidir. Onun için bunu son cümle olarak söylüyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkür ediyoruz. Özellikle sunumunuzdan yararlanmak isteyen arkadaşlarımız var. O konuda destek verirseniz çok seviniriz. Elinize sağlık. Şimdi, Ahmet Yücesan’a sözü vermek istiyorum.

Ahmet Yücesan

İstanbul Ticaret Borsası
Meclis Üyesi

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Ahmet Yücesan

Toplantımız boyunca kıymetli hocalarımızdan ve alanında uzman yönetici arkadaşlarımızdan oldukça değerli bilgiler edindik. Şunu başta belirtmeliyim ki, ben bu konunun doğrudan uzmanı değilim; kırmızı et sektöründe faaliyet gösteriyorum. Bu nedenle değerlendirmelerimi, sektörümün gerçekleri ve ihtiyaçları üzerinden yapacağım.

Sayın Başkanımız da ifade etti; bilgi kirliliği konusu hepimizin ortak sorunu. Sadece tüketici değil, zaman zaman üretici kesim bile bu karmaşadan etkileniyor. Türkiye’de yıllık yaklaşık 2 milyon ton beyaz et ve 1 milyon ton civarında kırmızı et üretimi yapılıyor. Bu üretim, büyük oranda yem girdisine dayanıyor. Türkiye’de kullanılan yem hammaddesinin yaklaşık %55’i ithal ediliyor. Bu gerçek bize şunu net bir şekilde gösteriyor: Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) içeren ürünlere halihazırda dolaylı yoldan ihtiyacımız var. Az önce hocamız da detaylı rakamlar verdi: Türkiye’ye yıllık yaklaşık 8 milyon ton GDO’lu ürün girişi söz konusu.

Bir diğer önemli veri de ekim alanlarına dair. Son 20 yılda ülkemizdeki ekim alanları yaklaşık %50 oranında daralmış durumda. 40 milyon hektarlık alandan 22 milyon hektara düşmüşüz. Öte yandan, sadece et

ihtiyacımızı karşılamak için yılda en az 3 milyon ton üretim gerekiyor. Oysa kırmızı ette şu anda %50'ye yakın bir arz açığı var. Bu açığı kapatmak için üretimin en az 4 milyon tona çıkması gerekiyor. Ekim alanlarının daraldığı, tarımsal üretimin azaldığı bu tabloda karşımıza iki seçenek çıkıyor: Ya ekim alanlarını iki katına çıkaracağız ya da mevcut alanlardan iki kat daha fazla verim almamız gerekecek. Bu da ancak ileri tarım teknolojileri ve kontrollü biçimde GDO içeren yem hammaddeleri ile mümkün olabilir. Sektör açısından baktığımızda, en büyük sorunlarımızdan biri yem hammaddesi fiyatlarının yüksekliği. Döviz kurlarına bağlı olarak sürekli değişen bu maliyetler, et fiyatlarını doğrudan etkiliyor. Türkiye, dünyada en yüksek birim fiyatla kırmızı et tüketen ülkelerden biri konumunda. Ne yazık ki bu fiyatlar, toplumun önemli bir kesimi için erişilemez düzeyde.

Bu noktada, GDO'lu yemlerin hayvan sağlığı üzerindeki etkilerine dair yapılan araştırmalar, tüketim açısından ciddi bir risk göstermemektedir. Zaten bu ürünler insan değil, hayvan besiciliği için kullanılmaktadır. O hâlde, bu konuya daha açık fikirli, daha rasyonel bir yaklaşımla yaklaşmamız gerektiğini düşünüyorum. Eğer bu ürünler gerçekten ihtiyaçsa ve uygun denetim mekanizmaları kurulabiliyorsa, Türkiye kendi bilimsel altyapısını geliştirerek GDO'lu yem üretimini kendi kontrolü altında gerçekleştirmelidir. Sürekli dışa bağımlı kalmak yerine, kendi yöntemimizi geliştirip kendi kontrol sistemimizi kurmamız gerekir. Elbette bu süreç bilimsel temele dayandırılmalı, açık ve şeffaf şekilde yürütülmelidir.

Ben konunun uzmanı değilim; ancak sektörüm adına, üretimden tüketime giden yol üzerinde düşündüğümüzde, bu gibi teknolojilere tümünden karşı durmanın da çözüm olmadığını belirtmek isterim. Sözlerimi burada tamamlıyor, katkı sunan herkese teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Toplantımızın sonuna yaklaşırken, tüm katılımcılara teşekkür etmek isterim. Gerçekten oldukça verimli bir toplantı oldu.

Sevgili Ahmet Başkan'ın da belirttiği gibi, bu tür buluşmaların daha periyodik aralıklarla yapılması gerektiği kanaatindeyim. Biraz önce değerli hocamızın sunumunda da dikkat çekildiği üzere, konuyla ilgili ciddi bir bilgi kirliliği ve aynı zamanda bilgi eksikliği söz konusu. Ne yazık ki, her iki durumda da oldukça “başarılıyız”. Türk toplumu olarak, GDO’yu yalnızca gözle tespit edebileceğini düşünen, hatta bunu bir yetenek olarak gören bir noktadayız. Ancak bu kanaatin ne kadar yanıltıcı ve sağlıksız olduğunu mutlaka anlatmamız gerekiyor.

Hocamız konuşmasını yaparken küçük bir gözlemde bulundum. Şu anda bizi izleyen 56 gazeteci arkadaşımızın da büyük çoğunluğu, GDO’yu “gözle ayırt edebileceğine” inanıyor. Bu elbette düşündürücü bir durum. Gülünecek halimize gülmek değil; konuyu ciddiyle ele almak zorundayız. Kapanıştan önce şunu da belirtmek isterim: Hocamız sunumunu İSTİB Genel Sekreter Yardımcısı İsmail Bey’e iletecek. Kendisine ayrıca teşekkür ediyoruz. Fatih Bey’i burada dinlemekten büyük memnuniyet duyduk. Sizi zaten yakından tanıyor ve çalışmalarınızı takdirle izliyorduk; bugün bir kez daha dinleme fırsatı bulmak bizler için kıymetliydi. Fakat bu buluşmayı burada bırakmamalıyız. Az sonra Sayın Başkanımız kapanış konuşmasında da değinecektir; ancak özellikle kamu otoritesinden, Fatih Bey gibi bir uzmanın sesini bu platformda duymak bizim için çok değerliydi.

Ne yazık ki, toplumda GDO konuşulduğunda birçok kişi ya konudan uzaklaşıyor ya da yeterli bilgiye sahip olmadan görüş bildiriyor. Üstelik bu kişiler arasında akademik unvan taşıyanlar da var. Ancak bu unvanlar, her zaman o alanda uzmanlık anlamına gelmiyor. GDO gibi teknik ve çok disiplinli bir konunun uzmanları tarafından değerlendirilmesi gerekiyor. Toplantımızın kapanışı için sözü şimdi İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanımız Sayın Ahmet Kasap’a bırakmak istiyorum.

KAPANIŞ

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap

Değerli konuklarımız ve katılımcılarımız, Bugünkü programımıza katılımınız ve katkılarınız için her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Toplantımıza değerli katkılar sunan konuşmacılarımıza da şükranlarımı sunuyorum. Bugünkü toplantımızda, GDO konusunu çok yönlü biçimde ele aldık. Bilimsel yönleriyle birlikte tüketici algısı, üretim zorunlulukları, kamuoyu farkındalığı ve iletişim stratejileri de konuşuldu. Toplantımız sona erdi ama çalışmalarımız devam edecek.

İstanbul Ticaret Borsası olarak: Toplantılarımızı video film haline getirerek YouTube kanalımıza yüklüyoruz, Basın bülteni olarak servis ediyoruz, Web sitemizde ve dergimizde ayrıntılarına yer veriyoruz, Basılı ve E-kitap haline getirerek kalıcı bilgi kaynaklarına dönüştürüyoruz, Toplantılarımızda dile getirilen sorun ve çözüm önerilerini TOBB vasıtasıyla ilgili bakanlıklara iletiyor ve takipçisi oluyoruz. Yeni toplantılarda tekrar görüşmek dileğiyle, hepinize saygılar sunuyorum.

Ekonomi Dünya

İSTİB'nin Borsa Meydanı toplantısında "GDO" ele alındı

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap: - "(GDO'lu ürün denetimi) Halk sağlığı açısından güçlü bir koruma mekanizması uygulanmaktadır" İstanbul Ticaret Borsasının (İSTİB) her ay gerçekleştirildiği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantısında, bu ay genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) ele alındı. İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, çevrim içi gerçekleştirilen toplantıya İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Fatih Kaya, Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Muhteşem Torun, Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Artık ve İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmasına yer verilen Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de GDO'lu ürünlerin çok sıkı denetlendiğine dikkati çekerek, "Bu yönüyle halk sağlığı açısından güçlü bir koruma mekanizması uygulanmaktadır. Ancak hayvan yemi olarak bazı GDO'lu ürünlerin ithalatına izin verilmiştir. Aynı ürünlerin ülkemizde üretimi ise yasaktır. Denetimli bir üretim hayvancılıkta ithalata bağlılığı azaltıp maliyetleri düşürecektir." ifadelerini kullandı. Fatih Kaya ise Türkiye'de GDO'lu ürünlerin onayı alınmaksızın piyasaya arz edilmesinin yasadışı olduğunu vurgulayarak, "Bu yasağın ihali durumunda Tarım ve Orman Bakanlığının izni olmadan ürün piyasaya sürülenler için 5 ila 10 yıl arasında değişen hapis cezası öngörülmektedir. Bu yönüyle Türkiye, yaptırımlar açısından dünya genelinden ayrılmakta ve daha katı bir uygulama sergilemektedir." açıklamasında bulundu. Muhteşem Torun da Türkiye'nin tarım ürünleri ihracatının, ithalatı karşılama oranının yüzde 134'e ulaştığını belirterek, şunları kaydetti: "Bu durum, tohumculuk sektörünün dış ticaretteki rekabet gücünü artırıyor ve ülkenin tohum üretiminde dışa bağımlılığı azaltıyor. Bu da GDO'lu tohumlara ihtiyaç duymadan verimli ve kaliteli üretimin mümkün kılınabileceğini göstermektedir. Ancak asıl önemli olan GDO teknolojisinin tamamen reddedilmesi yerine, bu teknolojinin devlet denetiminde geliştirilmesi ve gücü gerektiriyor." "Yerli tohumculuk sistemi güçlendirilmeli" Gıda GDO'lu tohum üretiminde kısıtlı bir altyapıya sahip olma ederek, bu durumun dışa bağımlılığı artırdığını ve yerli üretimini kısıtladığını belirtti. Bu bağlamda biyogüvenlik sisteminin yeni dikkati çeken Artık, geçmişte faaliyet göstermiş olan Biyc hale getirilmesi gerektiğini kaydetti. İSTİB Meclis Üyesi Yüc birlikte üretimin ciddi baskı altında olduğunu ve verimin az yaptığını: "Son yıllarda ekim alanlarımız giderek daralıyor. Ürünlerimize talebin yükselmesiyle birlikte düşüldüğümü bizi iki temel seçeneğe zorluyor. Ya mevcut alanlarda bir yeni ekim alanları açmak zorunda kalacağız. Genetiği değiştirilmiş tohumlar olmadan ekim alanlarımızın verimliliği düşüyor. Bu ürünler, zararlı üreticilere daha istikrarlı ve yüksek verim sağlama imkanı üretimi baskısını hafifletmek için GDO'lu çeşitler, dünya alınabilir."

İŞ DÜNYASI

"Türk Halkı GDO'yu gözünü tanı"

İstanbul Ticaret Borsası'nın ev sahipliğinde düzenlenen "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantısında genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) konusu masaya yatırıldı. Uzman isimler halkın doğru bildiği yanlışları yorumladı.

Türk halkının en dikkat ettiği fakat hakkında pek bilgi sahibi olmadığı GDO'lu ürünler üzerine toplanan uzman isimler uzun ve meşakatkli bir konuya açıklık getirmeye çalıştı. Toplantıya Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Fatih Kaya, Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Dr. Muhteşem Torun, Gıda Güvenliği Uzmanı Prof. Dr. Nevzat Artık, İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan Türkiye'de İş Dünyası Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Celal Toprak katılım sağladı. Toplantının ana hedefi kamuoyunda yıllardır süren "GDO'lu ürün tüketiyoruz" endişesinin bilimsel bir zemine oturtularak doğru bilgiyle giderilmesiydi. Ancak sunumlar ve açıklamalar, kamuoyundaki kafa karışıklığının hâlâ ciddi boyutta olduğunu gösterdi. "PAZARDA ÇİLEĞİ GÖSTERİYORLAR, BU GDO'LU DİYORLAR" Prof. Dr. Nevzat Artık, sahada karşılaştığı durumu şöyle anlattı: "Ben 47 yıldır gıdayla uğraşıyorum. Bugüne kadar GDO'lu ürünü gözümle ayırt edemedim. Laboratuvarında analiz yapılmadıkça bu mümkün değil. Ama bizim pazara gittiğimizde vatandaşın eline çileği alıp 'bak bu kesin GDO'lu' diyor. Yanındaki daha küçükse ona 'bu doğal' diyor. Bu mümkün değil. Böyle bir teşhis yok. GDO ancak moleküler analizle tespit edilebilir." Toplumda bu tür yanlış inanışların medya, sosyal medya ve bilgi eksikliği kaynaklı olduğunu belirten Artık, "Tarım Bakanlığı bu konuda çok iyi işler yapıyor ama anlatmakta zorlanıyor. Fiber optik kablo döşeyen ama kimse internete bağlanamıyor. Aslı sıkıntı bu" dedi. GDO YASAK, AMA ALGI BAŞKA Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürü Fatih Kaya, "Türkiye'nin GDO konusundaki politikalarını ayrıntılı şekilde aktardı. Kaya'ya göre Türkiye'de GDO'lu gıdaların üretimi ve tüketimi yasak. Sadece hayvan yemi olarak kullanılmak üzere belirli mısır ve soya çeşitlerine onay veriliyor. Bugüne kadar sadece 15 soya ve 21 mısır çeşidine yem amaçlı olmak üzere onay verildi. Bunların dışında bir GDO ürünü ülkeye giremez. Tespit edilirse ürün iade edilir. İthalat aşamasında ve yurtiçinde ciddi analizler yapılıyor. Yılda 10 binden fazla analiz gerçekleştiriyoruz" ifadelerini kullandı. Kaya ayrıca bebek mamalarında, formül mamalarında ve gıda sanayisinde GDO kullanımının yasak olduğunu belirtti. "GDO'LU HALK DEĞİL, BİLİM TANIR" Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Dr. Muhteşem Torun, kamuoyunda yaygın olarak hibrit tohumla GDO'nun karıştırıldığını belirterek, "Hibrit tohum doğal yöntemlerle geliştirilmiş tohumdur. GDO ile uzaktan yakından ilgisi yok. Ama hâlâ televizyonlarda biri çıkp hibrit kanısar yapıyor diyor."

YeniBirlik

İSTİB'nin Borsa Meydanı toplantısında "GDO" ele alındı

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, "GDO'lu ürün denetimi" halk sağlığı açısından güçlü bir koruma mekanizması uygulamaktadır," dedi. İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, yaygın ilgi gerçekleştirilen toplantıda İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Fatih Kaya, Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Muhtesem Torun, Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Artık ve İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmasına yer verilen Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de GDO'lu ürünlerin çok sıkı denetlendiğine dikkat çekerek, "Bu yönüyle halk sağlığı açısından güçlü bir koruma mekanizması uygulamaktadır. Ancak hayvan yeni olarak bazı GDO'lu ürünlerin ithalatına izin verilmektedir. Aynı ürünlerin ülkemizde üretimi ise yasaktır. Denetimli bir üretim hayvanlıklarda ithalata bağlılığı azaltıp maliyetleri düşürecektir." ifadelerini kullandı. Fatih Kaya ise Türkiye'de GDO'lu ürünlerin onayı alınmaksızın piyasaya arz edilmesinin yasak olduğunu vurgulayarak, "Bu yasağın ihlali durumunda Tarım ve Orman Bakanlığının izni olmadan ürün piyasaya sürülenlerin için 5 ila 10 yıl arasında değişen hapis cezası öngörülmektedir. Bu yönüyle Türkiye, yaptırımlar açısından dünya genelinden ayrılmakta ve daha katı bir uygulama sergilemektedir." açıklamasında bulundu. Muhtesem Torun da Türkiye'nin tarım ürünleri ihracatının, ithalatı karşılama oranının yüzde 134'e ulaştığını belirterek, şunları kaydetti: "Bu durum, tohumculuk sektörünün dış ticaretteki rekabet gücünü artırıyor ve ülkenin tohum üretiminde dışa bağımlılığı azaltıyor. Bu da GDO'lu tohumlara ihtiyaç duymadan verimli ve kaliteli üretimin mümkün olabileceğini göstermektedir. Ancak asıl önemli olan GDO teknolojisinin tamamen reddedilmesi yerine, bu teknolojinin devlet denetiminde geliştirilmesi ve gerektiğinde stratejik amaçlarla kullanılabilmesi gerekiyor." "Yeni tohumculuk sistemi güdüldürüldü" Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Artık ise Türkiye'nin GDO'lu tohum üretiminde katkı bir altyapıya sahip olması nedeniyle verimlilik artışıyla zordandığını ifade ederek, bu durumun dışa bağımlılığı artırdığını ve yeni tohumculuk sisteminin güdüldürülmesini zorunlu kıldığını belirtti. Bu bağlamda biyogüvenlik sisteminin veriden tedisi edilmesinin kritik öneme sahip olduğunu dikkati çeken Artık, geçmişte fiyiden yapılandırılarak aktif hale getirilmesi gerektiğini kayı tarım arazilerinin daralmasıyla birlikte üretimin ciddi baskı altı belirterek, şu değerlendirmeyi yaptı: "Son yıllarda ekim alanı nüfus hem de hayvansal ürünlere olan talebin yükselmesiyle sürdürülebilirliği açısından bizi iki temel seçeneğe zorluyor. Ya verimi artıracak ya da yeni ekim alanları aramak zorunda (GDO), özellikle verimlilik açısından önemli bir potansiyele s dirençli yapılan sayesinde üreticilere daha ıstıkarlı ve yükü değerdendirildiğinde, mevcut üretim baskısını hafifletmek için bir alternatif olarak ele alınabilir."

Gazete
Ekonomi

GDO'ya geçit yok

Sosyal Medya 0 0 İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenciler Ürün Platformu desteği ile düzenlenen "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay, tarım sektörünü yakından ilgilendiren ve kamuoyunda zaman zaman tartışma yaratan genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) konusu gündeme alındı. Toplantıda; tarım arazilerindeki daralma, artan nüfus ve hayvansal ürün talebinin üretim üzerindeki baskısı çerçevesinde, GDO'nun potansiyeli, riskleri ve alternatif çözümler mercek altına alındı. Online olarak gerçekleştirilen ve açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, moderatörlüğünü ise Güvenciler Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın yaptığı toplantıda, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Fatih Kaya, Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Dr. Muhtesem Torun, Gıda Güvenliği Uzmanı Prof. Dr. Nevzat Artık ve İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan konuşmacı olarak katıldı. "GDO'LU ÜRÜNLER YEM SEKTÖRÜ İÇİN İTHAL EDİLİYOR AMA ÜRETİLİYOR" Türkiye'de GDO'lu ürünlerin çok sıkı denetlendiğine dikkat çeken İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, "Bu yönüyle halk sağlığı açısından güçlü bir koruma mekanizması uygulamaktadır. Ancak hayvan yeni olarak bazı GDO'lu ürünlerin ithalatına izin verilmektedir. Aynı ürünlerin ülkemizde üretimi ise yasaktır. Denetimli bir üretim hayvanlıklarda ithalata bağlılığı azaltıp maliyetleri düşürecektir" dedi. "KANUNUNUZDA HAPİS CEZASI VAR" GDO ile ilgili kanunumuzda hapis cezası olduğunu vurgulayan Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Fatih Kaya, "Türkiye'de GDO'lu ürünlerin onayı alınmaksızın piyasaya arz edilmesi kesin olarak yasaktır. Bu yasağın ihlali durumunda Tarım ve Orman Bakanlığının izni olmadan ürün piyasaya sürülenlerin için 5 ila 10 yıl arasında değişen hapis cezası öngörülmektedir. Bu yönüyle Türkiye, yaptırımlar açısından dünya genelinden ayrılmakta ve daha katı bir uygulama sergilemektedir" dedi. "GDO TAMAMEN REDDEDİLMEMELİ" Türkiye'nin tarım ürünleri ihracatının, ithalatı karşılama oranının %134'e ulaştığını belirten Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Dr. Muhtesem Torun, "Bu durum, tohumculuk sektörünün dış ticaretteki rekabet gücünü artırıyor ve ülkenin tohum üretiminde dışa bağımlılığı azaltıyor. Bu da GDO'lu tohumlara ihtiyaç duymadan verimli ve kaliteli üretimin mümkün olabileceğini göstermektedir. Ancak asıl önemli olan GDO teknolojisinin tamamen reddedilmesi yerine, bu teknolojinin devlet denetiminde geliştirilmesi ve gerektiğinde stratejik amaçlarla kullanılabilmesi gerekiyor" dedi.

İSTİB'in Borsa Meydanı toplantısında "GDO" konusu masaya yatırıldı.

GDO'lar ve Türkiye'nin Tarım Politikaları: İSTİB Ortak Paydaş Buluştu İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB), her ay düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantısında bu ay genetiği değiştirilmiş organizmaları (GDO) ele aldı. Çevrim içi olarak gerçekleştirilen etkinliğe İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Fatih Kaya, Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Muhteşem Torun, Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Arık ve İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan katıldı. Toplantıda ilk olarak Ahmet Bülent Kasap, GDO'lu ürünlerin Türkiye'de sıkı denetlendiğini vurgulayarak, "Halk sağlığına yönelik güçlü bir koruma mekanizması uyguluyor. Ancak hayvan yemi olarak bazı GDO'lu ürünlerin ithalatına izin verildiği, aynı ürünlerin ülkemizde üretiminin yasaklandığı da bir gerçek" dedi. Kasap, denetimli üretimin, hayvancılığa ithalata bağlılığı azaltabileceğini belirtti. Fatih Kaya, GDO'lu ürünlerin onaysız piyasaya arzının yasak olduğunu ifade ederek, "Bu yasağın ihlali, Tarım ve Orman Bakanlığı izni olmadan ürün piyasaya sürenler için 5 ila 10 yıl arasında hapis cezası öngörüyor. Bu açıdan Türkiye, yaptırımlarıyla dikkat çekiyor" ifadelerini kullandı. Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Muhteşem Torun ise Türkiye'nin tarım ürünleri ihracatının ithalatı karşılama oranının yüzde 134'e ulaştığını belirtti. Torun, "Bu durum, tohumculuk sektörünün dış ticarettaki rekabet gücünü artırıyor ve ülkenin tohum üretiminde dışa bağımlılığını azaltıyor. GDO'lu tohumlara ihtiyaç kalmadan verimli üretim mümkün" şeklinde konuştu. Ancak, GDO teknolojisinin tamamen reddedilmesi yerine, devlet denetiminde geliştirilmesi gerektiğini vurguladı. Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Arık da Türkiye'nin GDO'lu tohum üretiminde sınırlı bir altyapıya sahip olduğunu ifade ederek, bu durumun dışa bağımlılığı artırdığını belirtti: "Yerli tohumculuk sisteminin güçlendirilmesi zorunludur. Biyogüvenlik sisteminin yeniden tesis edilmesi kritik önemdedir.

Geçmişte var olan Biyogüvenlik Kurulu'nun yer Yücesan ise Türkiye'deki tarım arazilerinin (belirterek, "Son yıllarda ekim alanlarımız gideric üretim sürdürülebilirliği için iki seçenek sunuy açmak" dedi. Yücesan, GDO'ların verimlilik po "GDO'lu ürünler, zararlılara ve kuraklığa karşı sağlama olanağı sunuyor. Bu nedenle, mevcut vı olmalıdır" diye ekledi. Toplantı, Türkiye'nin tarı getirdi. Tarım politikalarının yön değiştirmesi ve dikkatle üzerinde durduğu başlıca noktalar aras

İSTİB'in Borsa Meydanı toplantısında "GDO" ele alındı

İstanbul Ticaret Borsasının (İSTİB) her ay gerçekleştirdiği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantısında, bu ay genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) ele alındı.

İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, çevrim içi gerçekleştirilen toplantıya İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Fatih Kaya, Türkiye Tohumcular Birliği Genel Sekreteri Muhteşem Torun, Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Arık ve İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmasına yer verilen Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de GDO'lu ürünlerin çok sıkı denetlendiğine dikkati çekerek, "Bu yönüyle halk sağlığı açısından güçlü bir koruma mekanizması uygulanmaktadır. Ancak hayvan yemi olarak bazı GDO'lu ürünlerin ithalatına izin verilmektedir. Aynı ürünlerin ülkemizde üretimi ise yasaktır. Denetimli bir üretim hayvancılığa ithalata bağımlılığı azaltıp maliyetleri düşürecektir." ifadelerini kullandı. Fatih Kaya ise Türkiye'de GDO'lu ürünlerin onay alınmaksızın piyasaya arz edilmesinin yasak olduğunu vurgulayarak, "Bu yasağın ihlali durumunda Tarım ve Orman Bakanlığının izni olmadan ürün piyasaya sürenler için 5 ila 10 yıl arasında değişen hapis cezası öngörülmektedir. Bu yönüyle Türkiye, yaptırımlar açısından dünya genelinden ayrılmakta ve daha katı bir uygulama sergilemektedir." açıklamasında bulundu. Muhteşem Torun da Türkiye'nin tarım ürünleri ihracatının, ithalatı karşılama oranının yüzde 134'e ulaştığını belirterek, sunulan kaydetti: "Bu durum, tohumculuk sektörünün dış ticarettaki rekabet gücünü artırıyor ve ülkenin tohum üretiminde dışa bağımlılığını azaltıyor. Bu da GDO'lu tohumlara ihtiyaç kalmadan verimli ve kaliteli üretimin mümkün olabileceğini göstermektedir. Ancak sul önemli olan GDO teknolojisinin tamamen reddedilmesi yerine, bu teknolojinin devlet denetiminde geliştirilmesi ve gerçekleştirile stratejik amaçlarda kullanılabilmesi gerekiyor." "YERLİ TOHUMCULUK SİSTEMİNİ GÜÇLENDİRİLMELİ" Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Arık ise Türkiye'nin GDO'lu tohum üretiminde kısıtlı bir altyapıya sahip olması nedeniyle verimlilik artırımda zorlandığını ifade ederek, bu durumun dışa bağımlılığı artırdığını ve yerli tohumculuk sisteminin güçlendirilmesi zorunu kıldığını belirtti. Bu bağlamda biyogüvenlik sisteminin yeniden tesis edilmesinin kritik öneme sahip olduğunu dikkati çeken Arık, geçmişte faaliyet göstermiş olan Biyogüvenlik Kurulunun yeniden yapılandırılarak aktif hale getirilmesi gerektiğini kaydetti.

HABERLER.COM

İSTİB GDO'ları Tartıştı: Yerli Tohumculuk ve Biyogüvenlik Önemli

İstanbul Ticaret Borsasının (İSTİB) her ay gerçekleştirdiği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantısında, bu ay genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) ele alındı.

İstanbul Ticaret Borsasının (İSTİB) her ay gerçekleştirdiği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantısında, bu ay genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) ele alındı. İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, çevrim içi gerçekleştirilen toplantıya İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Fatih Kaya, Türkiye Tohumculuk Birliği Genel Sekreteri Muhtaşem Torun, Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Artık ve İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmasına yer verilen Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de GDO'lu ürünlerin çok sıkı denetlendiğine dikkati çekerek, "Bu yönüyle halk sağlığı açısından güçlü bir koruma mekanizması uygulanmaktadır. Ancak hayvan yemi olarak bazı GDO'lu ürünlerin ithalatına izin verilmektedir. Aynı ürünlerin ülkemizde üretimi ise yasaktır. Denetimli bir üretim hayvancılığa ithalata bağımlılığı azaltıp maliyetleri düşürecekler." ifadelerini kullandı. Fatih Kaya ise Türkiye'de GDO'lu ürünlerin onayı alınmaksızın piyasaya arz edilmesinin yasak olduğunu vurgulayarak, "Bu yasağın ihlali durumunda Tarım ve Orman Bakanlığının izni olmadan ürün piyasaya sürülen için 5 ila 10 yıl arasında değişen hapis cezası öngörülmektedir. Bu yönüyle Türkiye, yaptırımlar açısından dünya genelinden ayrılmakta ve daha katı bir uygulama sergilemektedir." açıklamasında bulundu. Muhtaşem Torun da Türkiye'nin tarım ürünleri ihracatının, ithalatı karşılama oranının yüzde 134'e ulaştığını belirterek, sunları kaydetti: "Bu durum, tohumculuk sektörünün dış ticarettaki rekabet gücünü artırıyor ve ülkenin tohum üretiminde dışa bağımlılığını azaltıyor. Bu da GDO'lu tohumlara ihtiyaç duymadan verimli ve kaliteli üretimin mümkün olabileceğini göstermektedir. Ancak asıl önemli olan GDO teknolojisinin tamamen reddedilmesi yerine, bu teknolojinin devlet denetiminde geliştirilmesi ve gerektiğinde stratejik amaçlarla kullanılabilmesi gerekiyor."

"Yerli tohumculuk sistemi güçlendirilmel" Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Artık ise Türkiye'nin GDO'lu tohum üretiminde kısıtlı bir altyapıya sahip olması nedeniyle verimlilik artışı da zorlandığını ifade ederek, bu durumun dışa bağımlılığı artırdığını ve yerli tohumu bu bağlamda biyogüvenlik sisteminin yeniden tesisi Artık, geçmişte faaliyet göstermiş olan Biyogüvenlik gerektirini kaydetti. İSTİB Meclis Üyesi Yücesan üretimin ciddi baskı altında olduğunu ve verimin a "Son yıllarda ekim alanlarımız giderek daralıyor. Bu talebin yükselmesiyle birlikte düşündüğümüzde, t. seçeneğe zorluyor. ya mevcut alanlarda birim alı alanları açmak zorunda kalacağız. Genetiği değişik önemli bir potansiyele sahip. Bu ürünler, zararlılar daha istikrarlı ve yüksek verim sağlama imkanı t baskısını hafifletmek için GDO'lu çeşitler, dünyada

Kaynak: AA / Aylin Rana Aydın Kus - Ekonomi

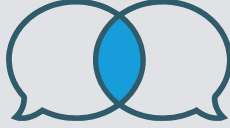
canlıgaste

İSTİB'in Borsa Meydanı toplantısında GDO ele alındı

İSTİB'in Borsa Meydanı toplantısında GDO ele alındı

İstanbul Haberleri - İstanbul Ticaret Borsasının (İSTİB) her ay gerçekleştirdiği Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor toplantısında, bu ay genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) ele alındı. İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, çevrim içi gerçekleştirilen toplantıya İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Fatih Kaya, Türkiye Tohumculuk Birliği Genel Sekreteri Muhtaşem Torun, Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Artık ve İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmasına yer verilen Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de GDO'lu ürünlerin çok sıkı denetlendiğine dikkati çekerek, "Bu yönüyle halk sağlığı açısından güçlü bir koruma mekanizması uygulanmaktadır. Ancak hayvan yemi olarak bazı GDO'lu ürünlerin ithalatına izin verilmektedir. Aynı ürünlerin ülkemizde üretimi ise yasaktır. Denetimli bir üretim hayvancılığa ithalata bağımlılığı azaltıp maliyetleri düşürecekler." ifadelerini kullandı. Fatih Kaya ise Türkiye'de GDO'lu ürünlerin onayı alınmaksızın piyasaya arz edilmesinin yasak olduğunu vurgulayarak, "Bu yasağın ihlali durumunda Tarım ve Orman Bakanlığının izni olmadan ürün piyasaya sürülen için 5 ila 10 yıl arasında değişen hapis cezası öngörülmektedir. Bu yönüyle Türkiye, yaptırımlar açısından dünya genelinden ayrılmakta ve daha katı bir uygulama sergilemektedir." açıklamasında bulundu. Muhtaşem Torun da Türkiye'nin tarım ürünleri ihracatının, ithalatı karşılama oranının yüzde 134'e ulaştığını belirterek, sunları kaydetti: "Bu durum, tohumculuk sektörünün dış ticarettaki rekabet gücünü artırıyor ve ülkenin tohum üretiminde dışa bağımlılığını azaltıyor. Bu da GDO'lu tohumlara ihtiyaç duymadan verimli ve kaliteli üretimin mümkün olabileceğini göstermektedir. Ancak asıl önemli olan GDO teknolojisinin tamamen reddedilmesi yerine, bu teknolojinin devlet denetiminde geliştirilmesi ve gerektiğinde stratejik amaçlarla kullanılabilmesi gerekiyor."

"Yerli tohumculuk sistemi güçlendirilmel" Gıda Güvenliği Uzmanı Nevzat Artık ise Türkiye'nin GDO'lu tohum üretiminde kısıtlı bir altyapıya sahip olması nedeniyle verimlilik artışı da zorlandığını ifade ederek, bu durumun dışa bağımlılığı artırdığını ve yerli tohumculuk sisteminin güçlendirilmesini zorunlu kıldığını belirtti. Bu bağlamda biyogüvenlik sisteminin yeniden tesisi edilmesinin kritik öneme sahip olduğuna dikkati çeken Artık, geçmişte faaliyet göstermiş olan Biyogüvenlik Kurulunun yeniden yapılandırılarak aktif hale getirilmesi gerektiğini kaydetti. İSTİB Meclis Üyesi Yücesan ise Türkiye'de tarım arazilerinin daralmasıyla birlikte üretimin ciddi baskı altında olduğunu ve verimin artırılması gerektiğini belirterek, şu değerlendirmeyi yaptı: Son yıllarda ekim alanlarımız giderek daralıyor. Bu durum, hem artan nüfus hem de hayvansal ürünlere olan talebin yükselmesiyle birlikte düşündüğümüzde, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği açısından bizi iki temel seçeneğe zorluyor. Ya mevcut alanlarda birim alandan elde ettiğimiz verimi artıracağız ya da yeni ekim alanları açmak zorunda kalacağız. Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO), özellikle verimlilik açısından önemli bir potansiyele sahip. Bu ürünler, zararlılara ve kuraklığa karşı dirençli yapılan sayesinde üreticilere daha istikrarlı ve yüksek verim sağlama imkanı tanıyor. Bu yönüyle değerlendirildiğinde, mevcut üretim baskısını hafifletmek için GDO'lu çeşitler, dünyada olduğu gibi bizde de bir alternatif olarak ele alınabilir. #BorsaMeydanı'nda Sektörler Konuşuyor# genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) #İstanbul Ticaret Borsası EDITÖR

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

TOPLANTININ TAMAMINI
İZLEMEK İÇİN
QR KODU
OKUTABİLİRSİNİZ

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

GIDA SEKTÖRÜNÜN KALBI BURADA ATIYOR

Gıdanın sorun ve çözüm önerileri Borsa Meydanında konuşuluyor...

İstanbul Ticaret Borsasının Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle düzenlediği Borsa Meydanı toplantılarında gıda sektörünün sorunları ele alınıyor, çözüm önerileri tartışılıyor.

Her ay gerçekleştirilen toplantıların sonuçları ilgililere iletiliyor, basında geniş yankı buluyor ve kitap olarak basılarak da paydaşlara dağıtılıyor.

istanbulticaretborsasi

istib1924

İSTANBUL TİCARET BORSASI
İSTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

www.istib.org.tr